

Uranienborg skole

«En foregangsskole i læring gjennom samarbeid»

ARTIKKEL | SIST ENDRET: 26.10.2015

Uranienborg skole og aktivitetsskole (AKS)

Uranienborg skole ligger i Oslo, og er en 1-10 skole med to mottaksklasser. Skolen har 655 elever. 277 av disse går på 1.- 4. trinn, og av denne gruppen går 265 av elevene i aktivitetsskolen (96 prosent). 238 har full plass.

Skolen har elever fra 40 ulike nasjonaliteter og 39 prosent språklig minoriteter.

På AKS er det tre baseledere, to i 100 prosent rene AKS-stillinger (kontortid når AKS er stengt og del av grunnbemanning i åpningstiden) og en i 60 prosent AKS og 40 prosent skole. Det er 16 assistenter, de fleste i 56 prosent stilling og tre praksisplass elever. To baseledere og en assistent har tatt fagbrev, den tredje baseleder er i gang med utdanning som barne- og ungdomsarbeider, og to assistenter tar teorieksamen til våren

AKS har et eget areal på ca. 850 m². I tillegg har AKS sambruk med skolen når det gjelder klasserom for 1. trinn, gymsaler, teatersal, matematek/NF-utstyr, skolekjøkken og kantine.

Casebeskrivelse

I caset fra Uranienborg skole beskriver vi kvalitetsfaktorene:

- sammenheng og samarbeid mellom skole og SFO
 - dialog med foreldre
 - innholdet i SFO
-

Casebeskrivelsene er basert på sluttrapporter og sluttpresentasjon for prosjekt Helhetlig skoledag, telefonintervju med AKS-leder og korte samtaler med inspektør på s-trinnet og en baseleder.

1. Kvalitetsfaktor: Sammenheng og samarbeid mellom skole og SFO

1.1 Kommunale føringer

Oslo kommune har fastsatt en rammeplan for Aktivitetsskolen (AKS) som fastsetter retning for innhold og organisering av aktivitetsskolen, og som stiller krav til samarbeid og samhandling mellom skole og AKS. Med utgangspunkt i rammeplanen har Uranienborg skole utarbeidet lokale planer som tydeliggjør målet med aktivitetene. Både skole og AKS har vært involvert i å utarbeide de lokale planene. Skolen har også implementert den såkalte Oslostandarden, som beskriver hva foresatte kan forvente av AKS. Ved Uranienborg aktivitetsskole har de AKS-ansatte i fellesskap utarbeidet en lokal standard som konkretiserer hva dette innebærer ved Uranienborg AKS.

1.2 Suksessfaktorer for bedre sammenheng og samarbeid mellom skole og AKS

Gjennom prosjekt Helhetlig skoledag har Uranienborg skole identifisert noen viktige suksessfaktorer i arbeidet for å sikre bedre sammenheng og samarbeid mellom skole og AKS:

- At skolens ledelse prioriterer dette og samarbeider tett med AKS-leder
- At det er avsatt tid til utarbeidelse av felles temaplaner
- At det er enighet om at hele personalet er lojale overfor planer og årsoversikten
- At det er velvilje blant lærere og ansatte i AKS til gjennomføring av det som er planlagt
- At det er eierskap til planene og prosjektet i lærergruppen
- At det er forutsigbarhet for skole og AKS i forhold til årsplan
- At det legges til rette for bedre samarbeid og kontinuitet mellom skolen og AKS
- At foreldre/foresatte får god og nyttig informasjon og får anledning til å komme med innspill
- At møtetiden for trinntid må formaliseres til en fast tid for å kunne gjennomføre den

Uranienborg skole har gjennom prosjektet innført en rekke tiltak for å bedre samarbeidet mellom skolen og AKS. Blant annet har de utarbeidet felles årshjul og temaplaner, etablert formalisert samarbeidstid og felles ukentlig trinntid, og klart å benytte personalet på tvers av arenaene. AKS-leder fremhever at de fleste tiltakene fra prosjektperioden er videreført selv om eksterne midler er falt bort.

1.3 Samarbeid mellom skole og AKS er forankret i skolens ledelse

Ved Uranienborg skole har de erfart at samarbeid mellom skole og AKS er en viktig faktor for kvalitetsutvikling i aktivitetsskolen. Ved Uranienborg er viktigheten av samarbeid forankret i skolens ledelse. Dette kommer til uttrykk i skolens visjon: «En foregangsskole for læring gjennom samarbeid». Dette gjenspeiler seg i at ledelsen ved skole og AKS deltar på felles møter, jobber ut fra felles planer og at AKS er

tema også på arenaer der skolen møter foreldrene. Uranienborg opplever at dette har medført at personalet ved skolen og AKS ser på hverandre med gjensidig respekt og forståelse.

1.4 Utarbeiding og utvikling av felles planer

Ved Uranienborg skole følger skolen og AKS samme årshjul for aktiviteter gjennom skoleåret. Rammepanen for aktivitetsskolen i Oslo brukes i utarbeiding av halvårsplanen. Rammepanen oppfattes som ryddig og konkret slik at det er enkelt å ta utgangspunkt i målene i den når aktiviteter planlegges.

Gjennom å etablere en ressursgruppe har skolen utarbeidet felles temaplaner for skolen og AKS (pdf). Her er det bestemt hva som skal jobbes med i de ulike periodene, såkalte temaperioder. Uranienborg skole har hatt temaer som: Vår eventyrlige verden med fokus på eventyr, Vår vidunderlige verden med fokus på verden og verdensrommet og Det vidunderlige mennesket med fokus på kropp og følelser og Vårt arkitektoniske nærmiljø. Når det er temaperioder har AKS laget egne planer for læringsaktiviteter i tilknytning til hva det blir jobbet med på skolen. De læringsstøttende aktivitetene som foregår på AKS i temaperioden, er mer praktiske enn teoretiske.

Planene er ikke statiske og er hele tiden under utvikling, slik at både lærerne og de AKS-ansatte føler eierskap til planene. AKS-leder understreker at det er viktig å fornye temaplanene så man ikke jobber med det samme år etter år.

1.5 Tid til felles planlegging og samarbeid

Uranienborg har erfart at tid er en meget avgjørende faktor i kvaliteten på planene, så de anbefaler at lærere frikjøpes fra undervisning til dette arbeidet.

Uranienborg skole har gitt AKS-personalet intern veiledning i planarbeid og arrangert tre fellesseminar for lærere og AKS-personalet gjennom prosjektperioden. Formålet med seminarne har vært å bli kjent med hverandre og hverandres planer, videreutvikle og evaluere planene, og samkjøre disse planene med årshjulet for skoleåret.

Uranienborg skole har formalisert samarbeidstiden mellom skolen og AKS. Møtetiden er satt til å rullere over treukersperioder, hvor ett møte er bare med trinnets lærere, ett møte med trinnets lærere og klasseansvarlig fra AKS og ett møte der også inspektør fra småtrinnet deltar.

1.6 Planlegging og samarbeid internt på AKS

Uranienborg skole fremhever at også AKS må få tid til å jobbe med planlegging. I aktivitetsskolen på Uranienborg har de ansatte daglige møter på mellom 15-30 minutter. På disse møtene gjennomgår personalet hva som skjer den dagen, om noen eventuelt er syke og annen viktig informasjon. I tillegg har AKS personalmøte 1,5 t per uke der de diskuterer faglige spørsmål så vel som det enkelte barn og problemstillinger de møter i hverdagen, hvor inspektøren for s-trinnet deltar etter behov. AKS-leder understreker viktigheten av å ha mye regelmessig møtetid for å veie opp for at AKS ikke har

planleggingsdager. AKS har også egne klassekontakter som skal ha et nærmere forhold til sin klasse.

1.7 Ressursutnyttelse på tvers gir flyt i hverdagen

Flere av de ansatte ved AKS jobber også som assistenter i klassene i skoletiden. Dette gir AKS-ansatte et innblikk i hvilke emner skolen til enhver tid jobber med, gir styrket mulighet for samarbeid mellom lærere og AKS-ansatte, og skaper bedre flyt og sammenheng for både ansatte og elever.

I tillegg kommer klasseansvarlige fra AKS og henter elevene når skoledagen er ferdig. AKS-leder understreker at det er viktig at klasseansvarlig ser lærerne, slik at lærerne daglig kan gi beskjeder dersom noe har skjedd med klassen eller den enkelte elev. Før barna forlater klasserommet har klasseansvarlig innkryss og gir beskjeder om hvilke aktiviteter det enkelte barn har den dagen, før de kler på seg og går over til fritidshuset. Dermed får skolen en tryggere og mer effektiv overgang fra skole til AKS.

Elevene møter de samme voksne på skole og AKS, som bidrar til økt trygghet hos elevene. Skolen benytter både skolens og AKS' personale i forbindelse med klasseseturer, fagdager og andre arrangementer. På småtrinnet brukes også assistenter fra AKS ved sykdom i skolen. Elevene opplever det som positivt fordi de kjenner assistentene. AKS-ansatte har også bistått i undervisning når lærerne har vært på kurs. Det frigir tid til lærerne, men oppleves også som en positiv utfordring og erfaring for de AKS-ansatte.

1.8 «Midttime» på fredager

Uranienborg skole har også innført 60 minutters trinntid midt på dagen. Trinntiden er avsatt til møter mellom skolen og AKS en dag i uken. I denne tiden har elevene 30 minutter spisetid og 30 minutter kroppsøving ledet av de ansatte på AKS. Den fysiske aktiviteten er del av skolens timeplan. Mellom disse øktene står AKS-personalet for inspeksjonen i storefri.

Midttimen med trinntid er en god arena som gir rom for samarbeid mellom lærerne, men også mellom lærerne og AKS-ansatte. Skolen mener at den faste møtetiden gjør at det er bedre kvalitet på samarbeidet mellom skole og AKS. Annenhver uke rullerer trinntiden etter faste mønstre, slik at klassekontaktene i AKS for 1. og 3. klasse snakker med lærerne om «sine» elever den ene uken, og så er det 2. og 4. klasse neste uke. Denne samarbeidstiden er avtalefestet. I trinntiden er også inspektør til stede på rundgang. Skolen opplever tiltaket som veldig vellykket, og har valgt å videreføre det etter prosjektets slutt.

1.9 Samarbeid om leksehjelp

På Uranienborg skole har alle klasser på 1.-4. trinn leksehjelp to ganger i uken. I tillegg har 4. trinn en halvtime faglig fordypning i språk- og realfag en gang i uken. Personalet ved skolen og AKS samarbeider om leksehjelptilbudet, slik at hver klasse har én lærer og én AKS-ansatt i leksehjeltiden. På denne måten får skolen utnyttet ressurser både fra skolen og AKS. Dette gir de AKS-ansatte et innblikk i hvilke emner skolen til enhver tid jobber med, og gir styrket mulighet for samarbeid mellom lærere og AKS-ansatte. Uranienborg skole har erfart at det er viktig at ansvar for leksehjelp er gitt til det pedagogiske personalet, fortrinnsvis av lærer på trinnet - men alltid i samarbeid med AKS-ansatte. AKS-ansatte kan også ha ansvaret for

læringsstøttende aktiviteter. Uranienborg skole understreker at det er viktig at alle ressurser utnyttes på best mulig måte, og at de AKS-ansatte slippes til med sin kompetanse.

1.10 Samarbeid som gagnar begge parter

Gjennom erfaringene som Uranienborg skole har hatt fra Helhetlig skoledag, vektlegger de viktigheten av at begge parter – både skole og AKS - må føle at de har noe utbytte av samarbeidet. Erfaringene fra Uranienborg skole er at det tar tid å se nytten av samarbeidet, men når det nedfelles i konkret atferd og handlinger som for eksempel felles regler og evne til klasseledelse, så oppfattes samarbeidet som viktig og positivt. Det har vært en bevisstgjøring for personalet på begge arenaer. Gjennom at AKS har tydeliggjort hva de kan bidra med i understøttingen av skolen, har personalet også fått større stolthet i forhold til eget arbeid.

AKS-leder understreker at det at skole og AKS holder til i adskilte bygg, gjør at formaliserte fellesarenaer blir viktige. De AKS-ansatte har ikke den samme daglige kontakten med lærerne. Også sosiale arenaer er viktige. AKS-personalet har hatt seminar med overnatting sammen med lærerne, finansiert med prosjektmidler. Til høsten arrangerer de en tilsvarende samling for egne midler. Felles arenaer gjør at personalet blir bedre kjent, mer sammensveiset og dermed blir det enklere å samarbeide.

1.11 Kompetanseheving for AKS-personalet

Kompetanseheving for AKS-personalet har vært en viktig del av satsingen ved Uranienborg. AKS-personalet har benyttet seg av kompetansehevingstilbudene fra Utdanningsetaten som blant annet inkluderer matematikk, friluftsliv, naturfag v/Forskerfabrikken, mat & helse og hygiene, konfliktløsning/håndtering og kurs innenfor målområdene i rammeplanen for AKS. To baseledere og en assistent i AKS har tatt fagbrev som barne- og ungdomsarbeidere, og flere er under utdanning. Uranienborg skole har erfart at bedre utnyttelse av personalet og kompetanseheving av de AKS-ansatte kan få betydning for stabiliteten blant AKS-personalet. Styrking av formalkompetansen virker motiverende på de AKS-ansatte.

1.12 Felles regler

Uranienborg skole er en Connect-skole, som innebærer fokus på:

- Tydelig klasseledelse og godt læringsmiljø
- Felles og forpliktende praksis for alle lærere/ barneveiledere
- Felles rutiner, regler og ferdigheter for alle klasser
- Tydelighet og forutsigbarhet i kommunikasjonen med foreldre/foresatte

Skolen har veiledet AKS-personalet i Connect-reglene for å sikre at skolens elever blir møtt med de samme reglene både på skolen og etter skoletid. Blant annet har de AKS-ansatte blitt kurset i temaet klasseledelse. Uranienborg legger vekt på at felles regler bidrar til bedre forutsigbarhet mellom skole og AKS. Dermed bidrar AKS også til å understøtte det holdningsarbeidet som gjøres på skolen.

2. Kvalitetsfaktor: Dialog med foreldre

2.1 Informasjon til og dialog med foreldrene

Uranienborg skole har erfart at det er viktig med tidlig, nyttig og god informasjon til alle foreldre/foresatte. De har også lagt vekt på å gjøre all informasjon lett tilgjengelig for alle foreldre/foresatte (oppslag, hjemmeside med mer).

Uranienborg skole har erfart at det å gi foreldrene mulighet til innspill i planer og aktiviteter er en suksessfaktor. AKS har hatt en egen FAU-gruppe, som AKS-leder oppfatter at har vært en verdifull arena for gjensidig samarbeid og informasjon. AKS får formidlet informasjon ut til foreldrene om hva de gjør, og får innspill tilbake fra foreldrene. Deltakerne innhenter også forslag fra andre foreldre. Etter forslag fra foreldrene ble periodeplanen for AKS lagt inn i samme dokument som lærernes ukeplan. I dokumentet ble informasjonen fra AKS strategisk plassert mellom timeplanen og leksene. Dette var et bevisst valg, fordi foreldrene mente at det er lettere å overse informasjonen hvis den kommer til slutt i dokumentet. Uranienborg mener at felles periodeplan bidrar til å synliggjøre samarbeidet mellom skole og AKS overfor foresatte.

AKS-ansatte deltar også på foreldremøtene til skolen for å informere om tilbudet. På Uranienborg har de erfart at det er viktig at foreldrene ser helheten, at det nedfeller seg i planer og på synlige arenaer at skolen og AKS samarbeider. Dermed får foreldrene informasjon som de kanskje ikke hadde fått med seg ellers.

2.2 Fornøyde foreldre og foresatte

Resultatene fra brukerundersøkelsen for 2012 viser at 100 % av foreldre og foresatte opplever at barnet deres trives i aktivitetsskolen. 95 prosent av foreldrene med barn på AKS opplever at tilbudet bidrar til barns sosiale utvikling. Resultatene viser at 79 prosent av foresatte opplever at aktivitetsskolen bidrar til barns faglige utvikling (totalt for Aktivitetsskolen i Oslo svarer 66 prosent av foreldrene at de opplever faglig utvikling i tilbudet). Brukerundersøkelsen viser også at 96 prosent av de spurte opplever at barnet er fornøyd med aktivitetstilbudet.

3. Kvalitetsfaktor: Innhold i SFO

3.1 Rom som innbyr til lek

Uranienborg AKS holder til i et eget bygg i nærheten av skolen, fritidshuset, der de disponerer 850 m² over to etasjer. Alle rommene er innredet slik at de innbyr til lek, med store bord midt i rommet. Det er kun ett rom med pulter til de minste barna.

AKS har organisert de ansatte slik at det er faste voksne på faste steder til enhver tid. Det er faste voksne som jobber i første etasje med 2. og 3. klasse, og tilsvarende for 1. og 4. klasse i andre etasje. Denne sammensetningen fungerer veldig fint, opplever AKS-leder, fordi 2. og 3. klassingene har mye utbytte av å være sammen om en del aktiviteter, mens 4. klasse er faddere for 1. klasse på høsten.

4. klassingene har en egen base i 2. etasje som ingen i 1. klasse har lov til å gå inn i. Også i uteområdet og i det populære formingsrommet, der barna går etter turnus, er det faste voksne som jobber.

3.2 Satsing på tilbud for de største barna

Det er en velkjent utfordring i aktivitetsskolen å holde på barna etter hvert som de blir eldre. Derfor har Uranienborg aktivitetsskole satset aktivt på tilbud til 4. klassingene. Gjennom dette har de fått stor oppslutning om aktivitetsskolen også for disse elevene. 57 av 60 elever i 4. klasse går på AKS, og 47 av dem har full plass. AKS-leder forklarer at det er flere årsaker til at de har så høy deltakelse også for de eldste barna, blant annet det at skolen ligger midt i byen. Likevel er hun opptatt av å fremheve at de har satset aktivt på de eldste barna gjennom flere tiltak. En gang i uken er det 4. klasseklubb; da har barna andre aktiviteter enn resten av huset. 4. klassingene er med på å bestemme aktivitetene selv. De ser film, spiller x-boks og går på bowling. Den store gulroten for de som fortsatt henger med, er en overnatting på slutten av skoleåret. Overnattingen skjer ved en kirke, de leser skumle spøkeshistorier, får mat og har det morsomt og koser seg. «Det barna ikke vet før de kommer, er at rommet har lys i taket som skur seg på ved bevegelse. Foreldrene får streng beskjed om å ikke si det i forkant, men blir selv litt beroliget av det», humrer AKS-leder.

3.3 Varierte aktiviteter

AKS-leder har de siste årene satt ned foten for aktiviteter utenfor huset, fordi disse kan oppleves som ekskluderende. Foreldrene som vil at barna skal gå på slalåmkurs og seilkurs i AKS-tiden, må selv organisere henting og så videre.

I 2012 begynte AKS med en danseforestilling ved slutten av semesteret som favner alle barna fra 1. til 4. trinn. Hvert trinn har sine danser, men forestillingen er felles. AKS opplever at det har virket samlende på tvers av trinnene. I juni er temaet musicals, og barna er i full gang med å øve inn Grease og Dirty Dancing. Under forestillingen bruker AKS en egen lyd- og lysmann på huset, så det blir proft.

3.4 Måltider

I et lokale på skolen står en «tidligere pappa» som har hatt barn på Uranienborg og sørger for matservering for barna. Barna får varmmat – gryter, supper, grøt og så videre. Han baker også brød et par ganger i uken og lager sunne vafler regelmessig. Uranienborg legger vekt på maten og bruker mye mer penger enn kostpengene – i 2012 brukte de om lag 70 kroner, 20 kroner mer enn kostpengene utgjorde per barn.

